

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Бащук Ірина, к.е.н, доцент
Меньшикова А. Д., здобувач РВО бакалавр
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна, menshikovanasty2000@gmail.com

Анотація. У статті досліджено особливості впровадження хмарних рішень у систему бухгалтерського обліку сучасних підприємств. Розглянуто основні переваги використання хмарних сервісів, зокрема мобільність, безпеку даних та мінімізацію витрат на ІТ-інфраструктуру. Визначено роль сучасних інформаційних систем у підвищенні ефективності роботи бухгалтерської служби та забезпеченні безперервності облікових процесів.

Ключові слова: бухгалтерський облік, автоматизація, хмарні технології, інформаційні системи, SaaS-рішення, цифровізація економіки.

Стрімкий розвиток цифрових технологій суттєво трансформує всі сфери економічної діяльності, зокрема систему бухгалтерського обліку, яка традиційно виконувала функції фіксації та контролю операцій. Сучасна цифровізація обліку передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій для автоматизації процесів збору, обробки, зберігання та аналізу облікової інформації. На відміну від традиційної комп'ютеризації, яка здебільшого зводилася до застосування локальних програмних продуктів, сучасний етап розвитку неможливий без інтеграції хмарних сервісів, що реалізуються за моделлю SaaS (Software as a Service).

Використання хмарних технологій у бухгалтерському обліку забезпечує підприємствам доступ до даних у режимі реального часу, можливість централізованого управління інформаційними потоками та інтеграцію з іншими бізнес-процесами. Це створює умови для більшої прозорості фінансової звітності, підвищення рівня контролю та оперативності прийняття управлінських рішень. Сучасна трансформація облікових систем виходить за межі технічної модернізації та перетворюється на фундаментальний чинник розвитку підприємств у цифровій економіці.

Актуальність дослідження зумовлена об'єктивною необхідністю впровадження хмарних рішень для підвищення ефективності роботи бухгалтерської служби та оптимізації ІТ-витрат сучасного підприємства.

Хмарні технології активно впроваджуються у бухгалтерському обліку та фінансовому аналізі по всьому світу, змінюючи традиційні підходи до цих важливих бізнес-функцій. В Україні цей процес також набуває актуальності, хоча має свої специфічні виклики та відмінності. Основною перевагою хмарних технологій є їх здатність забезпечувати миттєвий доступ до фінансових даних та інструментів аналізу, незалежно від місцезнаходження користувача. Такий підхід відкриває широкі можливості для оптимізації робочих процесів, зокрема, шляхом автоматизації рутинних операцій та поліпшення точності фінансової звітності. В Україні застосування хмарних рішень у бухгалтерському обліку

зустрічає певні перешкоди, зокрема через недостатній рівень ІТ-інфраструктури, обмеження відповідно до місцевого законодавства та необхідність адаптації до специфіки місцевого бізнес-середовища [1, с. 8].

Однією з ключових відмінностей використання хмарних технологій в Україні порівняно з іншими країнами є потреба в їх адаптації до місцевих регуляторних вимог. Наприклад, українське законодавство вимагає строгого дотримання правил зберігання та обробки персональних даних, що впливає на вибір хмарних платформ для бухгалтерського обліку. Крім того, є питання забезпечення безпеки даних, особливо в контексті зростаючих кіберзагроз. В Україні, де кібербезпека ще розвивається, це створює додаткові виклики для компаній, які вирішують перейти на хмарні технології [1, с. 9].

Використання хмарних технологій у бухгалтерському обліку та фінансовому аналізі в Європі характеризується декількома ключовими особливостями, які відрізняють їхнє застосування від інших регіонів, включаючи Україну. Сучасний європейський ринок хмарних технологій значно розвиненіший, завдяки вищому рівню технологічної інтеграції та інновацій у сфері розвитку. Європейські компанії активно використовують хмарні платформи для автоматизації бухгалтерського обліку, підвищення ефективності обробки даних та впровадження передових методів аналізу фінансової інформації. Наявна політика сприяє зростанню продуктивності та оптимізації витрат у бізнес-процесах. Компанії відрізняються високим рівнем вимог до безпеки даних, що зумовлено загальними регулятивними нормами, такими як Загальний регламент захисту даних (GDPR) вимагає від хмарних сервісів забезпечення строгих стандартів конфіденційності та захисту інформації. Актуальним засобом використання хмарних технологій у Європі, полягає в акценті на міжнародні стандарти в бухгалтерському обліку, такі як Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS). Західноєвропейські компанії часто працюють на міжнародних ринках, тому їхні хмарні облікові системи повинні бути гнучкими та адаптованими до різних стандартів звітності та обліку, що вимагає від хмарних платформ можливості легкої кастомізації та інтеграції з різними фінансовими системами. Існує сильне спрямування на екологічну стійкість та корпоративну соціальну відповідальність, що впливає на вибір та використання хмарних технологій [1, с.9].

Хмарні технології надають користувачам доступ до обчислювальних ресурсів та програмного забезпечення як до інтернет-сервісу, приховуючи складність технічної інфраструктури. У бухгалтерській практиці виділяють такі основні моделі надання послуг:

1. SaaS (Software as a Service) — надання готового прикладного ПЗ через інтернет, що позбавляє підприємство витрат на встановлення та оновлення систем.

2. PaaS (Platform as a Service) — хмарне середовище для розробки та адаптації індивідуальних облікових систем під специфічні потреби бізнесу.

3. IaaS (Infrastructure as a Service) — оренда віртуальних серверів та сховищ, що дозволяє швидко масштабувати ресурси без капітальних інвестицій у фізичне обладнання.

4. DaaS (Data as a Service) — централізована обробка та аналітика великих масивів даних для стратегічного управління [1, с. 8-10; 3 с. 10-13].

Попри значні переваги, впровадження «хмар» супроводжується низкою ризиків, серед яких ключовими залишаються залежність від стабільного інтернет-з'єднання та питання конфіденційності даних. У сучасних умовах зростаючих кіберзагроз забезпечення безпеки інформаційних систем потребує комплексного та багаторівневого підходу. Це включає використання сучасних методів шифрування даних, багатофакторної автентифікації (зокрема двофакторної 2FA), застосування кваліфікованого електронного підпису (КЕП), а також регулярне оновлення програмного забезпечення та проведення аудитів інформаційної безпеки [2, с. 190-198]. Важливим чинником залишається людський фактор: близько 42% персоналу демонструють психологічний спротив та відчувають труднощі через недостатній рівень цифрових навичок при переході на нові технології. Це свідчить про необхідність систематичного навчання, підвищення кваліфікації та формування культури цифрової грамотності серед працівників [3, с. 9].

Водночас впровадження хмарних технологій є об'єктивною та стратегічною необхідністю для сучасного підприємства, адже воно дозволяє мінімізувати витрати на ІТ-інфраструктуру, оптимізувати процеси зберігання та обробки даних, а також підвищити прозорість фінансових і управлінських процедур. Легальність таких рішень в Україні підтверджується положеннями Закону «Про хмарні послуги» та нормами щодо захисту персональних даних, що створює правове підґрунтя для їх широкого застосування. Подальший розвиток облікових систем безпосередньо пов'язаний із розширенням аналітичних модулів, інтеграцією інтелектуальних алгоритмів для прогнозування фінансових результатів та створенням єдиних цифрових екосистем управління бізнесом. Такі екосистеми забезпечують комплексну взаємодію між бухгалтерським обліком, фінансовим менеджментом, логістикою та кадровими процесами, що сприяє підвищенню ефективності управління підприємством і його конкурентоспроможності на ринку.

Список літератури:

1. Шиш А. М. Хмарні технології у бухгалтерському обліку та фінансовому аналізі в Україні: аналіз відмінностей та стратегії адаптації до місцевого контексту. // Здобутки економіки: перспективи та інновації. – 2024. – №2 – С.7-9. DOI: <https://doi.org/10.57125/econp.2024.01.29.02>
2. Волот О. І. Застосування хмарних технологій в обліку та управлінні підприємствами реального сектору економіки. // Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки. – 2019. – Вип. 2 (35). – С. 190-198. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2019.2\(35\).190-198](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2019.2(35).190-198)
3. Кудлаєва Н. В. Використання хмарних бухгалтерських сервісів для ведення обліку та податкової звітності. // Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми. – 2025. – № 9. – С. 1-13. URL: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.9.21>